

Mál nr. 483/2024

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)

Skaðabótaábyrgð. Vinnuslys.

Gögn.

1. Málskot móttakið 19. desember 2024, ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V, dags. 11. febrúar 2025, ásamt fylgiskjali.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 18. febrúar 2025, ásamt fylgiskjöllum.
4. Viðbótargögn frá V, mótt. 20. mars 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi orðið fyrir mikilli andlegri vanlíðan í kjölfar atviks sem upp kom á vinnustað hans hjá X þann 29. september 2022. Hafi M að morgni þess dags verið falið af yfirmanni sínum að afferma flugvél þrátt fyrir að grunur væri um að sprengja væri um borð í vélinni. Upplýsir M að hann hafi ekki fengið neinar upplýsingar eða aðstoð frá X áður en honum var falið verkið. Hafi hann hitt fyrir sprengjudeild lögreglu um borð og verið þá upplýstur um að grunur væri um sprengjuhættu. Við þetta hafi M fengið mikið áfall enda hafi hann áttað sig strax á því að mikið eldsneyti væri í vélinni og að ef sprenging yrði, myndu hann og samstarfsmenn hans láta lífið samstundis. Segist hann hafa haft samband við yfirmann sinn og spurt hvort rétt væri að sprengja væri í vélinni. Hafi hann fengið jákvætt svar og verið spurður að því hvort hann væri klæddur öryggisklæðnaði. Hafi hann upplifað algjöran vanmátt yfir þeirri lífshættu sem hann taldi sig og samstarfsfélaga sína vera í og tekið þá ákvörðun að hætta strax að afferma vélina. Hefur hann vegna áfallsins sem hann telur sig hafa orðið fyrir leitað aðstoðar lækna og sálfræðinga sem hafa metið hann með áfallaeinkenni og þunglyndi. Í kjölfar atviksins var hann lengi frá vinnu. Hefur M gert kröfu um bætur úr ábyrgðartryggingu vinnuveitanda síns, X, vegna þess tjóns sem hann telur sig hafa orðið fyrir. V hefur hafnað greiðsluskyldu úr ábyrgðartryggingu X vegna tjónsins með bréfi dags. 2. ágúst 2024.

M telur X bera ábyrgð á líkamstjóni sínu sem rekja megi til óforsvaranlegra vinnuaðstæðna og vanrækslu á að tryggja öryggi starfsfólks. Vísar M til þess að á fyrirsvarsmönnum X hvíli skylda til að tryggja að á vinnustað sé gætt fyllsta öryggis og góðs aðbúnaðar og hollustuhátta, sbr. 13. og 1. mgr. 42. gr. laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum. Þá beri atvinnurekanda eða starfsmönnum sem falin hefur verið verkstjórn að hlutast til um að starfsemi verði stöðvuð þegar í stað og/eða starfsmenn hverfi frá þeim stað sem hættuástand ríkir ef bráð hætta kemur upp, s.s. sprengihætta, sbr. 1. mgr. 33. gr. reglugerðar nr. 920/2006 um skipulag og framkvæmd vinnuverndarstarfs á vinnustöðum. Einnig skuli atvinnurekandi svo fljótt sem auðið er upplýsa alla starfsmenn sem kunna að lenda í bráðri hættu, um hver áhættan er og til hvaða aðgerða hafi verið gripið eða eigi að grípa til, í verndarskyni skv. 3. mgr. sömu greinar. Að mati M var þessa ekki gætt af hálfu X enda voru engar ráðstafanir gerðar til þess að tryggja öryggi M við sprengjuhættu umræddan dag. Starfsemin var ekki stöðvuð og starfsmönnum ekki gert að hverfa frá hættusvæði, heldur þvert á móti sendir þangað í affermingu. Mátti fyrirsvarsmönnum X vera það ljóst að lífshætta gat steðjað að starfsfólki við affermingu á varningi sem þessum, sér í lagi þegar verklagsreglum og fræðslu var ekki fyrir að finna.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að bótaskyldu hafi verið hafnað með vísan til þess að ekki yrði séð að rekja mætti meint líkamstjón M til atriða sem X beri skaðabótaábyrgð á að lögum. Þegar sprengjuhætta skapist á flugvellinum, sé það hlutverk lögreglu að stýra aðgerðum og sjá til þess að öryggis sé gætt. Ljóst sé að X hafi enga aðkomu að aðgerðum lögreglu í slíkum tilvikum, þeirra hlutverk er aðeins að fara eftir fyrirmælum lögreglu og aðstoða ef þörf krefur. Lögregla setji almenna borgara ekki í hættu við þessar aðstæður og óski því aðeins eftir aðstoð þegar sprengjusveit hefur framkvæmt rannsókn og aflýst hættuástandi. Hafnar V því að X hafi vanrækt skyldur sínar samkvæmt

1. mgr. 33. gr. reglugerðar nr. 920/2006, enda ríkti ekki hættuástand þegar M var beðinn um að afferma vélina.

Í viðbótarathugasemdum sínum mótmælir M afstöðu V og vísar m.a. til fréttar sem birtist á netsíðu þar sem fram kemur að 30 manns hafi komið að verkefninu, þar á meðal tvær sprengjusveitir. Viðvera sjúkrabíla hafi verið á staðnum fram til klukkan átta um morguninn. Að mati M sýnir það að hættuástand hafi enn verið til staðar þegar honum var falið að vinna við vélina.

Álit.

Samkvæmt 1. mgr. skaðabótalaga nr. 50/1993 skal sá sem bótaábyrgð ber á líkamstjóni, greiða skaðabætur fyrir atvinnutjón, sjúkrakostnað og annað fjártjón sem af því hlýst og enn fremur þjáningabætur. Með líkamstjóni er hér ekki eingöngu átt við líkamleg meiðsli, heldur getur geðrænt tjón einnig fallið hér undir, sbr. umfjöllun í greinargerð í frumvarpi því er varð að skaðabótalögum. Agreiningur þessa máls hverfist um það hvort M eigi rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X, vegna þeirra andlegu einkenna sem lýst er í læknisfræðilegum gögnum málsins. Svo bótaskylda stofnist úr ábyrgðartryggingu X hjá V þarf andlegt tjón M að vera rakið til saknæmra athafna eða athafnaleysis af hálfu X eða starfsmanna þess.

Samkvæmt fyrirbyggjandi fréttum af atvikinu, barst fraktvél, sem var á leið frá Þýskalandi til Bandaríkjanna, sprengjuhótun sem leiddi til þess að vélinni var lent á Keflavíkurflugvelli þann 29. september 2022. Óumdeilt er samkvæmt fyrirbyggjandi gögnum að M hafi verið falið að vinna við að afferma vélina. M telur að hættuástand hafi enn verið fyrir hendi þegar honum var falið það verkefni en V hefur hafnað því og vísar til þess að lögregla hafi stýrt vettvangi og að almennir borgarar séu ekki settir í hættu við aðstæður sem þessar. Samkvæmt almennum sönnunarreglum ber M sönnunarbyrði um að líkamstjón hans verði rakið til saknæmra og ólögðmætra athafna eða athafnaleysis X, starfsmanna þess eða annarra atvika eða aðstæðna sem X ber ábyrgð á. Er það mat nefndarinnar að sú sönnun hafi ekki tekist. Verður M að bera hallann af sönnunarskorti í málinu enda hefur hann ekki lagt fram nein gögn, svo sem vitnaskýrslur eða lögregluskýrslur, því til stuðnings að hann hafi verið í hættu við vinnu sína hjá X vegna sprengju um borð í vélinni. Verður því að telja ósannað að M hafi orðið fyrir líkamstjóni sem rekja má til óforsvaranlegra vinnuaðstæðna, vanrækslu á að tryggja öryggi starfsfólks eða að X hafi brotið gegn ákvæðum laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum eða reglugerða settum á grundvelli þeirra laga umrætt sinn.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 25. mars 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir